

Kašpar P. (1995): Minerály stříbra II: dyskrasit, alargentum, akantit, argentit, stromeyerit, jalpait, mckinstryt, freibergit, argentotetraedrit, argentotennantit, sternbergit, argentopyrit. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 3, 22-23.

Kašpar P. a Malíková P. (1997): Chemické složení zlata a jeho variet, elektra „küstelitu“ a stříbra ve vztahu k mikroskopické charakteristice barvy. - In: Česká ložisková geologie na počátku 3. tisíciletí - seminář při příležitosti 80. narozenin prof. Pouby, 100. výročí narození prof. Koutka a 50. výročí ustanovení katedry ložiskové geologie PřF UK. - Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 35-40.

Řídkošil T., Langrová A. a Kašpar P. (1997): Gemologická studie pyropů z Podsedic a Vestřevi. - In: Granát - pyrop, 47-51. Vyd. Okr. Muz. Českého ráje, Turnov.

Vymazalová A. a Kašpar P. (1997): Volynskit z Jílového - první výskyt v České republice. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 4-5, 212-214.

Kašpar P. (1999): Minerály stříbra III: skupina miargyritu -schapbachitu, incait, sylvanit, skupina proustit-xanthokonu a samsonit. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 7, 5-17.

Kašpar P. (2004): Jaká je správná definice minerálu? - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 13, 1, 39-40. Praha.

Kašpar P. (2004): Vzpomínáme RNDr. Jiří Kouřimský CSc. - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 13, 1, 37-38. Praha.

Kašpar P. (2004): Kamenné měsíční známení ve zvěroku. - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 13, 2, 103-104. Praha.

Kašpar P. (2004): Svatováclavská koruna po staletích. - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 13, 4, 206-207. Praha.

Kašpar P. (2004): Schlikové a počátky dolování stříbra v Jáchymově. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 12, 22-24.

Kašpar P. (2005): Limonit a bauxit - jsou opravdu minerály? - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 14, 4, 205-206. Praha.

Kašpar P. (2005): České stříbro po Bílé hoře. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 13, 14-17.

Kašpar P. (2005): Profesor RNDr. Lubor Žák, CSc. - kulaté jubileum 80 let. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha), 13, 270-272.

V tisku:

Kašpar P. (2006): Minerály bóru. - Čas. pro výuku biol. chem. a zeměpisu na zákl. a střed. škol. 15. Praha

Kašpar P.: Stříbro v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Historie dobývání stříbra, jeho mincování a minerály stříbra. - Nakl. ACADEMIA, Praha.

Poznámka: Popularizační články a příspěvky z denního tisku nejsou uvedeny, stejně jako rozsáhlý seznam publikovaných odborných recenzí. Bibliografický přehled byl zpracován podle podkladů P. Kašpara.

Milan Fišera

Prof. RNDr. RADIM NOVÁČEK

(21. 3. 1905 - 13. 2. 1942)

Úvod

Podrobný životopis Dr. R. Nováčka byl sestaven při příležitosti stého výročí jeho narození na popud Dr. Zdeňka Pousta, vedoucího Archivu Univerzity Karlovy. Jako zdroje informací byly použity publikované životopisy R. Nováčka a další publikovaná literatura uvedená na konci článku. Další, dosud nepublikované informace byly získány z Archivu UK, Státního ústředního archivu, Archivu hlavního města Prahy, Archivu Akademie věd České republiky, Archivu Národního muzea a archivu města Ústí nad Orlicí. A v neposlední řadě i od příbuzných R. Nováčka - Svatavy a Aleše Kolářských z Prahy, Karla Uzla z Mělníka a Dr. Radima Uzla jun. z Prahy.

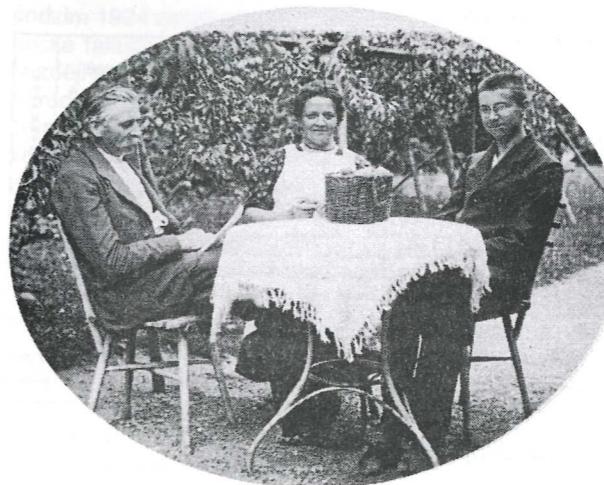
Radim Nováček se narodil 21. 3. 1905 v Ústí nad Orlicí v Lázeňské ulici 562 (obr. 1). Podle zápisu v matrice byl pokřtěn jako Radim Vojtěch (obr. 2), patrně na památku jeho významného předka, historika a bývalého ředitele Zemského archivu v Praze, Dr. Vojtěcha J. Nováčka, činovníka Královské české společnosti nauk. Pro dokreslení podmínek, ve kterých vyrůstal, nejdříve několik slov o jeho rodičích.

Rodina

Jeho otec Karel Nováček se narodil 27. 10. 1874 na Kladně v rodině Františka Nováčka, vrchního inženýra železáren Pražské železářské společnosti. Na Kladně měl možnost se seznámit se sociálními problémy a podmínka-

Radim Nováček - 1929

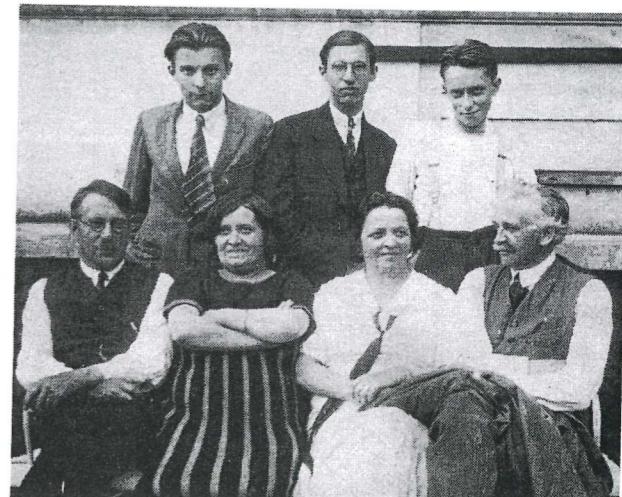
Karel a Blahomíra Nováčkovi se synem Radimem (1920?).

Radim Nováček (1936 - 1939 ?).

Obr. 1 Rodný dům R. Nováčka. Foto F. Veselovský 2005.

Nováčkovi a Uzlovi v Dobruči. Karel Nováček s manželkou Blahomírou vpravo, MUDr. K. Uzel s manželkou Milčou vlevo, Radim Nováček uprostřed, mladší Pravoslav Uzel vpravo, starší Radim Uzel vlevo (1923 - 1925?).

mi dělníků a horníků, což ho přivedlo k jeho celoživotní snaze pomáhat sociálně slabším. Dostal se do prostředí sociálně demokratické strany, byl členem redakce dělnického časopisu Kladenská Svoboda, který pomáhal roznášet například i malý Antonín Zápotocký. Karel Nováček se v tomto směru dostával do rozporu se svým otcem, kterému vyčítal že se málo snaží o zlepšení sociálních podmínek života kladenského dělnictva. Po celý svůj život měl Karel Nováček velké pochopení pro sociálně utiskované.

Karel Nováček absolvoval Jiráskovo gymnázium v Českých Budějovicích a v Žitné ulici v Praze. Po maturitě studoval na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze v letech 1894 - 1898, studia ukončil státní zkouškou. Po celý čas studii a až dál do převratu v roce 1918 novinařil - v Čase, Právu lidu aj. Zapojil se i do hnutí Omladiny. V roce 1908 byl starostou studentského spolku Slavie. Navštěvoval přednášky Tomáše Garrigue Masaryka z obecné filosofie, kterých se zúčastňovali hojně studenti z nejrůznějších oborů. Při té příležitosti se osobně seznámil s TGM, ke kterému byl později občas zván na Hrad. Zachovala se i korespondence, kde TGM děkuje Karlu Nováčkovi.

V Praze se Karel Nováček také seznámil se svou pozdější manželkou Kateřinou rozenou Mladaovou. Matka Kateřiny bydlela v Žitné ulici a mívala u sebe na bytě několik studentů. Budoucí rodiče Radima Nováčka se tak mohli seznámit zde anebo při práci ve studentském spolku, kde Kateřina Mladaová se narodila 13. 5. 1876 v Hořovicích v rodině sládky. Karel a Kateřina měli svatbu 4. 11. 1903 v Praze - Bubenči.

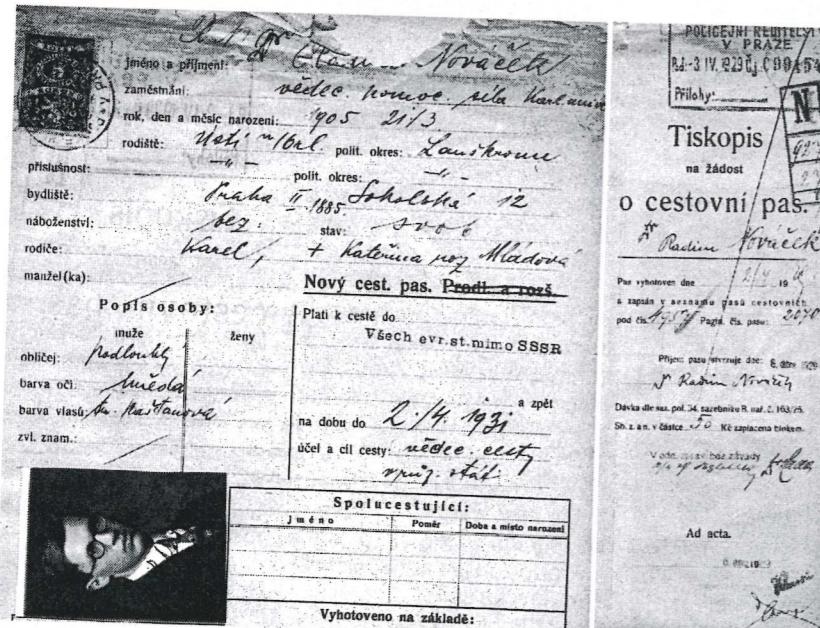
Karel Nováček byl členem sociálně demokratické strany, patřil k jejímu promasarykovskému křídlu. Byl významným členem této strany, což dokládá nejen to, že je zahrnut jako jedno z hesel do Masarykova naučného slovníku z roku 1931, ale i blahepnejší čtvrtstránkový článek s jeho fotografií v Právu lidu v den jeho šedesátin (V. S. 1934). V letech 1902 - 1929 byl vedoucím úředníkem okresu Ústí nad Orlicí. Vyznačoval se zásadovým postojem, byl to muž silné vůle i odvahy. To lze dokumentovat např. na případu z roku 1915, kdy ač politicky podezřelý, odvezl z Prahy do Ústí nad Orlicí celou knihovnu TGM, aby ji zchránil před policií. Překládal klasická díla socialistické literatury, např. Sombartův Socialismus a sociální hnutí v 19. století (1898), Schrammovy Základy národního hospodářství (1900), Lassalův Dělnický program (1902), Engelsův Vývoj socialismu (1903), Gidžického Sociální etiku (1913) aj.

Kniha narozených.											
Rok, měsíc a den narození kterého	Jméno kterého	Jméno pokřtence	Náboženství křesťanské řeckokatolické řeckokatolické řeckokatolické řeckokatolické	Pohlaví české české české české české	Lože	Místo, číslo domu, okres, hejmanství	Bába zkušená. Jindřich, příjmení i obývá ještě	Otec Jindřich, příjmení i obývá ještě	Matka Jindřina a příjmení její, otec a matka; místo jeho narození, číslo domu, okres, hejmanství.	Kmotrové a svědkové Jindřich, příjmení, star a bydliště jejich.	Poznámky
37. 2. 1924 Rudolf	Vojtěch Nováček	Radim Nováček	řeckokatolické řeckokatolické řeckokatolické řeckokatolické řeckokatolické	české české české české české	Usti nad O. LANSKROUN	Usti nad O. LANSKROUN	Maria Tajovská	Usti Nováček	Katerina Mlada Františka Nováčková, matka školářka Mlada Usti nad O. LANSKROUN	Františka Nováčková Mlada Usti nad O. LANSKROUN	1903

Obr. 2 Kopie zápisu narození Radima Vojtěcha Nováčka z knihy narozených.

Tabulka 1 Radim Nováček na PřF UK

Období	funkce a jiné	roční plat
1. 9. 1927 - 31. 7. 1929	pomocná vědecká síla	3.600 Kč
1. 5. 1929 - 31. 7. 1929	pomocná vědecká síla (individuální plat)	6.000 Kč
1. 8. 1929 - 30. 9. 1930	asistent	15.600 Kč
1. 10. 1930 - 30. 9. 1931	letní semestr 1930 - Rakousko, Německo, Holandsko - MŠANO povoluje 9.000 Kč státní zkoušky z přírodopisu a chemie - vysv. uč. způs. z 23.1.1931 s prospěchem velmi dobrým a dobrým	17.400 Kč
1. 10. 1931 - 30. 9. 1933	1. 10. 1932 - 15. 2. 1933 plná, placená a započítatelná zdravotní dovolená (tbc)	19.500 Kč
1. 10. 1933 - 30. 9. 1935	červen - červenec 1935 - Belgie, Anglie - studium U-nerostů (spolu s Dr. V. Čechem)	21.300 Kč
1. 10. 1935 - 30. 9. 1937	soukromý docent mineralogie od 26. 5. 1936 mimořádný člen Královské české společnosti nauk 1937	
1. 10. 1937 - 30. 9. 1940	1. 10. 1937 - 15. 5. 1938 zdravotní dovolená na sanatorní léčení (tbc) 1. 1. 1940 - 30. 9. 1942 placená dovolená k vědecké činnosti v mineralogickém oddělení Národního muzea v Praze	24.900 Kč
1. 10. 1940 - 30. 9. 1943		26.700 Kč
25. 2. 1947	řádný profesor PřFUK s účinností od 1.1.1942	

Obr. 3 Kopie Tiskopisu na žádost o cestovní pas. Jde o první z celkových čtyř (jeden z pasů Radim Nováček ztratil - obr. 17).

Radim Nováček

Radim Nováček¹⁾ ztratil matku jako školák, paní Kateřinu Nováčkovou zemřela 6. 4. 1919. Nováček navštěvoval Státní vyšší gymnázium ve Vysočém Mýtě, kde jeho spolužákem byl jeho už od dětství velký přítel Radim Uzel (pozdější docent analytické chemie na PřFUK, zemřel v roce 1939). Nováček zde maturoval s vyznamenáním 24. 6. 1924. Ještě během studií na gymnáziu se z obou těchto přátel stali bratranci, když se jejich ovdovělí otcové oženili se sestrami, rozenými jako Krapkové (ústní sdělení K. Uzel 2005). Otec Radima Nováčka²⁾ se oženil 20. 4. 1920 s Blahomírou (vdovou po báňském inženýru Heinzovi).

Nováček projevoval zájem o mineralogii již na gymnáziu, v čemž ho podporoval jeho učitel přírodopisu Karel Schäfftinger, pozdější ředitel gymnázia v Roudnici nad Labem. Na

podzim 1924 začali oba Radimové studovat na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, Uzel studoval chemii a později se specializoval na analytickou chemii, Nováček³⁾ přírodopis a chemii a specializoval se na mineralogii. V prvním semestru na fakultě byl Radim Nováček osvobozen od kolejného, tj. poplatků za přednášky. (Jejich výše vycházela z počtu zapsaných přednášek a z těchto poplatků byly placeny soukromí docenti). Mineralogii studoval Nováček v mineralogickém ústavu prof. Dr. Františka Slavíka, jehož se stal žákem. Svá studia ukončil obhajobou disertační práce "Prispěvky k poznání granátů z aplitů a pegmatitů v republice Československé", kterou oponovali profesoři F. Slavík a Josef Kratochvíl a rigorózními zkouškami - hlavními a vedlejší. Hlavní rigoróza složil z mineralogie a petrografie 25. 6. 1928 a vedlejší z chemie o dva dny později, všechny s vyznamenáním. Promován doktorem přírodních věd (RNDr.) byl 30. 6. 1928⁴⁾.

Ještě za studií na fakultě⁵⁾ byl R. Nováček zaměstnán jako pomocná vědecká síla s platem 300 Kč měsíčně v mineralogickém ústavu u prof. F. Slavíka, kam byl přijat na místo po Dr. Vladimíru Sotorníkovi. V této práci pokračoval i po promoci až do konce prázdnin 1929. Od května 1929 mu MŠANO (Ministerstvo školství a národní osvěty) udělilo na žádost profesorského sboru PřF UK výjimečnou individuální mzdu 500 Kč měsíčně (tab. 1).

Podle jeho vrstevníků ho jeho vrozené nadání, píle a společenské vystupování předurčily na dráhu vysokoškolského profesora. Tyto jeho vlastnosti dobrozeznamenaly prof. F. Slavík a navrhl proto profesorskému sboru PřF UK přijmout Dr. Radima Nováčka do mineralogického ústavu jako asistenta po Dr. Jirkovském, který rezignoval. Rozhodnutím Zemského úřadu bylo místo asistenta pro R. Nováčka schváleno na období 1. 8. 1929 až 30. 9. 1931.

V letním semestru 1930 podnikl studijní cestu do Rakouska (Vídne a Štýrského Hradce), Německa a Holandska (obr. 3)⁶⁾, na kterou mu ministerstvo školství a národní osvěty povoluje částku 9.000 Kč. Jako aprobaci pro výuku na středních školách složil státní zkoušky z přírodopisu a chemie s prospěchem velmi dobrým a dobrým, pročež obdržel 23. 1. 1931 vysvědčení učitelské způsobilosti. Část zimního semestru 1932/33 (1. 10. 1932 - 15. 2. 1933) strávil sanatorním léčením své tuberkulózy. Tuto nemoc si léčil u prof. Basáre v Podolí (dnešní Ústav pro matku a dítě) a v sanatoriu na Pleši poblíž Mníšku pod Brdy. Sotva se uzdravil, už odjel začátkem března opět do Štýrského Hradce.

Na další studijní cestu do ciziny odjel spolu s kolegou Dr. Vladimírem Čechem v červnu a červenci 1935 do Belgie a Anglie, aby studovali uranové nerosty. Během svého pobytu na fakultě navštívil při svých studijních cestách i řadu dalších zemí - Jugoslávii, Švýcarsko, Rumunsko, Francii.

Dne 4. 5. 1935 podal Dr. Nováček žádost o udělení „veniae docendi“ pro obor mineralogie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kterou podpořili 23. 9. 1935 svými podpisy všichni tři profesori mineralogického ústavu - F. Slavík, J. Kratochvíl a F. Ulrich. Jako habilitační spis předložil zvláštní otisk z Věstníku Královské české společnosti nauk „Study on some secondary uranium minerals“ (obr. 4). Habilitační kolokvium se konalo 5. 3. 1936 (obr. 5), posuzovateli byli zmínění profesori. Profesorský sbor se 30. 4. 1936 usnesl, aby Dr. Nováčkovi byla udělena „veniae docendi“ z oboru mineralogie a MŠANO výnosem z 23. 5. 1936 usnesení profesorského sboru potvrdilo.

Studium sekundárních uranových minerálů zahájil pravděpodobně na přání prof. Františka Slavíka. Ten byl totiž požádán profesorem Charlesem Palachem z Harvardovy university (Cambridge, Mass.) o zaslání buď analýzy

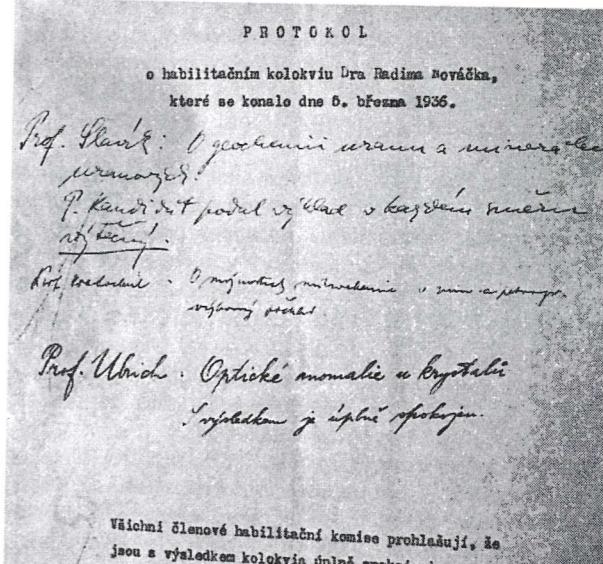
STUDY ON SOME SECONDARY URANIUM MINERALS.

(Etudes sur quelques minéraux secondaires de l'uranium.)

By R. NOVÁČEK, Praha.
Z VĚSTNIKU KRÁLOVSKÉ ČESKÉ SPOL. NAUK.
TP. II, Rok 1935.

V PRAZE 1936
NAKLADEM KRÁLOVSKÉ ČESKÉ SPOL. NAUK.
Tištěno Ura Ml. Gregora a syna v Praze

Obr. 4 Titulní strana Nováčkova habilitačního spisu (zvláštní otisk z Věstníku Královské české společnosti nauk: „Study on some secondary uranium minerals“).

Výslovně členové habilitační komise prohlašují, že jsou s výsledkem kolokvia úplně spokojeni.

Obr. 5 Protokol o habilitačním kolokviu Dra Radima Nováčka, které se konalo 5. 3. 1936.

jáchymovského johannitu nebo příjmením materiálu vhodného k analýze, aby tak mohla být doplněna kompletní Peacockova studie o johannitu. Peacockova práce pak vyšla 1935 a její součástí je i Nováčkova analýza s krátkým Nováčkovým komentářem.

Podepsaní navrhojí za mimořádného člena
Královské české společnosti nauk

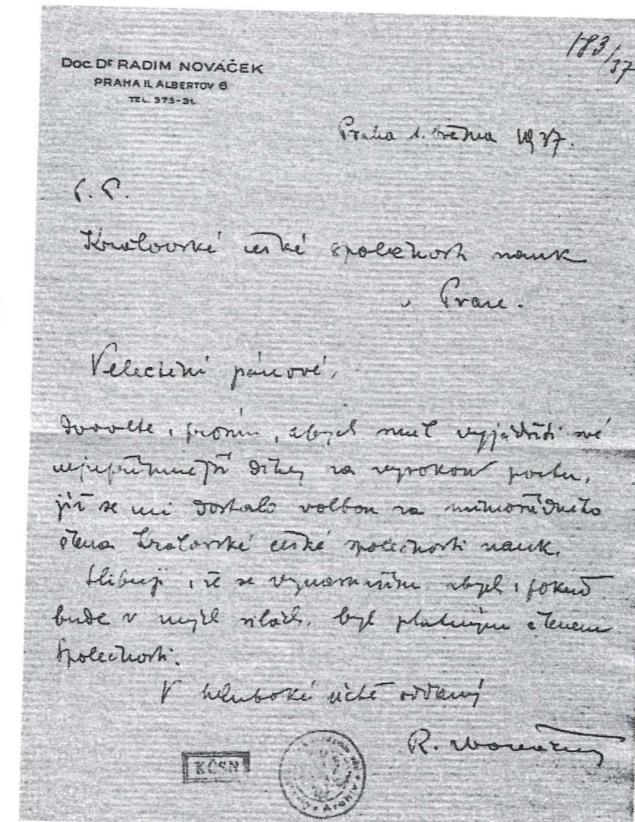
mineraloga Dra Radima Nováčka, docenta Karlovy university
v Praze.

Jan 19
J. Heyrovský,
Elastone
Svoboda &
Joz. Horecs

Obr. 6 Návrh za mimořádného člena Královské české společnosti nauk pro Dr. Radima Nováčka.

Obr. 7 Děkovný dopis R. Nováčka Královské české společnosti nauk.

Začátkem roku 1937 se R. Nováček stal mimořádným členem Královské české společnosti nauk na základě návrhu profesorů F. Slavíka (1876 - 1957), Jaroslava Heyrovského (1890 - 1967), Emila Votočky (1872 - 1950), Josefa Hanuše (1872 - 1955) a Františka Závišky (1879 - 1945) - obrázek 6. Děkovný dopis Radima Nováčka Královské české společnosti nauk je datován 1. 3. 1937 (obr. 7).

MŠANO povoluje profesorským sborem doporučenou zdravotní dovolenou na sanatorní léčení na zimní semestr 1937/38, tj. na období 1. 10. 1937 až 15. 2. 1938, později prodlouženou až do 15. 5. 1938. Opět se jednalo o léčbu tuberkulózy.

Po zavření českých vysokých škol byl mineralogický ústav prof. F. Slavíka vystěhován a na jeho místě byl umíšten „Institut der Rassenlehre“ německé univerzity, zcela v duchu dopisu říšského protektora von Neuratha protektorátnímu prezidentovi Dr. Emilovi Háchovi ze dne 24. 9. 1940, kde se píše, že „...použití budov zavřené české Karlovy univerzity pro účely německé Karlovy univerzity představuje jen částečnou náhradu za desetiletí bezpráví, terého se na nejstarší německé univerzitě dopouštěla pláda bývalé československé republiky.“?)

Kvůli uzavření českých vysokých škol obdržel R. Nováček placenou dovolenou na období 1. 1. 1940 až 30. 9. 1942 k vědecké činnosti v mineralogickém oddělení Národního muzea v Praze, které v té době vedl Dr. K. Tuček.

Radim Nováček v odboji

Krátce po okupaci Československa, pravděpodobně v již druhé polovině roku 1939, se Radim Nováček zapojil do odbojové činnosti. Je pravděpodobné, že to byl on, kdo získal pro zpravodajskou činnost i Dr. K. Tučka (21. 1. 1906 - 26. 8. 1990), vedoucího v mineralogického oddělení Národního muzea. Po válce se Dr. Tuček vyjádřil, že vůbec netušil, že spolu s Nováčkem pracuje pro skupinu doc. Vladimíra Krajiny (30. 1. 1905 - 1. 6. 1993) (ústní sdělení A. Kolářský 2005). Nováček byl vrstevníkem botanika doc.

Krajiny, určitě se znali z fakulty a touto cestou se ocitli spolu v odboji. To platí i prof. Slavíka.

Radim Nováček pracoval v odboji nejprve ve skupině Politické ústředí (PÚ), později v Ústředním vedení odboje domácího (ÚVOD). Podle V. Krajiny, hlavního šifranty pro styk s Londýnem, mu Nováček pomáhal při šifrování, pokud bylo větší množství zpráv, případně ho při šifrování zastupoval, jako např. v létě 1940, kdy pobýval V. Krajina 3 týdny se svou rodinou v Třebíči. Na dotaz z Londýna, jak je zajištěna Krajinova náhrada v případě jeho zatčení, uvádí Krajina, že je připraven ho nahradit R. Nováček a toho zase prof. F. Slavík s chotí. Nováček měl v odboji krycí jméno „Krátký“ a Slavík „Pták“ (ústní sdělení Kolářský 2005; Krajina 1994). Radim Nováček se rovněž znamenitě uplatnil jako spojka k zpravodajství na několik odbojových skupin, zejména na skupinu Kapitán Nemo. Začátkem října 1941 se nad Nováčkem začaly stahovat mraky. 9. října v noci byl při své ojedinělé návštěvy Prahy zatčen gestapem blízký Nováčkův spolupracovník z Přírodovědecké fakulty, mineralog prof. František Ulrich. Při zatýkání kladl odpor střelbou, byl sám těžce zraněn a svým zraněním ve všeňské nemocnici na Pankráci podlehl o několik dní později, 20. října 1941.

Zatčení Radima Nováčka gestapem proběhlo 10. října 1941 v jeho bytě v Praze - Nuslích, ulici Žateckých 1224. Velká část zařízení bytu byla odvezena, především knihovna a rukopisy a zbytek byl zničen a ponechán na místě⁸⁾. Ve spoušti, která byla v bytě ponechána, se na zemi spolu s tříští ze sochy Mařátkovy sochy TGM povalovala i ampule s cyankali, kterou si pro případ ohrožení pro sebe Nováček přichystal. Neměl už čas ji použít (ústní sdělení Kolářský 2005). (Je otázkou, jestli by cyankali působilo, protože docent Krajina, který měl obdobnou ampuli, ji sice stačil při svém zatčení v Turnově 30. 1. 1943 rozkousnout, byla mu ale gestapem ihned vyndána z úst a cyankali, které bylo staré a změnilo se z části, hlavně na povrchu, na uhličitan draselný a ztratilo velmi mnoho na své účinnosti; Krajina 1994). Nováček byl vyslýchán v Petschkově paláci

Obr. 8 Maruška Jonová s jejím vlastnoručním opisem jednoho z motáků.

Obr. 9 Kopie ze záznamu „Nepřirozená úmrť v koncentračním táboře Mauthausen 1938 - 1945“ - 18. 10. 1938 až 25. 9. 1944. Úmrť Radima Nováčka má datum 13. 2. 1942.

Obr. 10 Seznam Čechů, popravených s údajem „Dle rozhodnutí stanného soudu Praha.“ Radim Nováček je uveden na pátém řádku s číslem vězně 5809.

až do 28. 10. 1941, ale nebylo mu udáno konkrétní obvinění. [Do této budovy několikrát zašla Anna Uzlová (†2004, manželka Pravoslava Uzla, tj. bratra Radima Uzla) , aby se díky své výborné znalosti němčinou pokusila za Nováčka přimluvit. V rodině Uzlových se traduje, že na svůj argument „Aber er hat nichts gemacht“ dostala odpověď „Er hat viel gemacht“.] Později byl převezen do věznice na Pankrác a umístěn do cely 303.

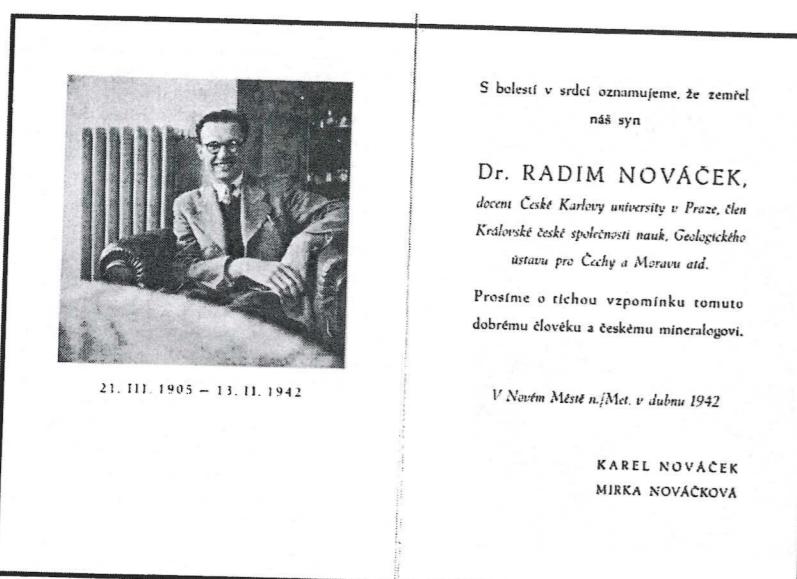
Odtud se mu podařilo poslat řadu motáků jednak soukromých, psaných společně svým rodičům, rodině Uzlových a své snoubence Marušce Jono-vé⁹⁾ (obr. 8). a jednak pracovních adresovaných společně F. Slavíkovi, K. Tučkovi, R. Rostovi a V. Steinoccherovi. Motáky byly psány slámou ze slamníku na listy toaletního papíru, jako inkoust posloužily rozpuštěné tabletky proti zácpě nebo i vlastní krev. Soukromé motáky jsou datované, lze je tedy chronologicky seřadit a lze zjistit, že je psal s přestávkami i více dnů. Pracovní motáky datované nejsou. Motáky jsou psány suchým informativním způsobem, bez emocí. Nováček si sice nestěžuje na svůj úděl ani na prostředí nebo zacházení, ani si nezoufá, ale motáky celkově jsou pro čtenáře dost depresivní. Věty typu „Zhoršil se mi sluch po facce při výslechu“ nebo „S mým návratem ne-počítejte, válka je válka a někdo pad-nout musí“ - rozhodně povzbudivě nepůsobí. Přeze všechno mu jeho po-věstný humor zůstal, jak lze doložit poznámkou v jednom pracovním mo-táku, aby Steinoccher dodělal měření indexů lomu paradoxitu z Krupky, ji-nak že ho on, Nováček, bude strašit.

				1942	
		Schutz	13. Februar		Erschossen (Exek.)
106	Prokopp	Miroslav	:	:	:
107	Randa	Georg	:	:	:
108	Klauer	Tartoslav	:	:	:
109	Springer	Anton	:	:	:
110	Strážský	Ludwig	:	:	:
111	Noracek	Rudolf	:	:	:
112	Altner	Ernst	Tude	20.	Auf der Flucht erschossen
113	Drnáček	Rudolf	:	:	:
114	Eisenbürger	Josef	:	:	:
115	Girstek	Gustav	:	:	:
116	Fischer	Karl	:	:	:
117	Lederer	Hermann	:	:	:
118	Popper	Eduard	:	:	:
119	Rosenfeld	Rudolf	:	:	:
120	Sax	Robert	:	:	:
121	Schwarzkopf	Josef	:	:	:
122	Steiner	Alfred	:	:	:
123	Stern	Bernhard	:	:	:
124	Tóthryzék	Stanislaw	:	:	:
125	Weiner	Ernst	:	:	:
126	Altner	Eugen	:	:	:

5 • 8月 2008

pepravených s údajem:

J m ě n o čís.	p ř í j m e n i	Narozen	Rodiště	Poprvé vzn.
317	Batíňka Otto	2. 3. 1895	Praha	13. 2. 1942
312	Clyba František	20. 2. 1934	Praha	"
792	Frbík Jindřich	24. 12. 1900	Žamberk	"
305	Kleiner Jaroslav	15. 2. 1904	Lužná	"
309	Kovářek Radim	21. 3. 1905	Ústí n. Orl.	"
398	Frček Miroslav	22. 10. 1932	Hittelwald	"
	Benda Jiří	24. 4. 1914	Praha	"
	Bečvář Josef	31. 3. 1874	Reichenau	"
08	Šprlinger Anton	2. 5. 1909	Praha	"
97	Strybný Ludvík	9. 9. 1906	Praha	"
11	Toufar Jaroslav	21. 4. 1903	Starte	"
	Synek Václav	10. 8. 1903	Praha	1. 6. 1942
	Frček Jaroslav	19. 11. 1899	Ober	"
	Kočík Karel	10. 4. 1897	Kaceřovice	"
22	Černý Lubomír	10. 1. 1921	Plumlov	17. 12. 1942
06	Bartoš Karel	11. 10. 1919	Wien	"
05	Kepošítek Bohuslav	29. 8. 1921	Velký Birkov	"
19	Šterzl Friedrich	26. 3. 1922	Wien	"
12	Němcov Leo	11. 4. 1906	Froestzov	" (Trent)
		20. - - -		

Obr. 11 Oznámení rodičů Karla Nováčka a Blahomíry Nováčkové o úmrtí jejich syna Dr. Radima Nováčka.

Motáky dostával v věznici ven vložené do tunýlků pro tkanici v pase svého prádla, které mu prali jeho rodinní příslušníci. Povoleni psát dopisy ven Nováček neměl, dostávat je sice mohl, ale povolovali mu to s velkým zpožděním. Během období psaní motáků se zmíňuje jen o jednom obdrženém oficiálním dopisu datovaném 10. 11. od rodiny, který přišel se zpožděním 5. 12.

24. 1. 1942 byl převezen do Petschkova paláce k fotografování. Při jednom z výslechů byl Nováček vyzván, aby vydal prohlášení, že odsuzuje činnost emigrantů a uznává blahodárnost a oprávněnost zřízení Protektorátu, což odepřel. V rámci „ochranných opatření“ praktikovaných německou správou byl v rámci stanného práva bez soudu dopraven do koncentračního tábora Mauthausen. Transport se musel uskutečnit někdy po začátku února - 3. 2.¹⁰) či 6. 2.¹¹⁾. V Mauthausenu byl Nováček 13. února 1942 popraven zastřelením spolu s dalšími 11 vězni (obr. 9, 10)¹²⁾. Tato poprava byla provedena „Dle rozhodnutí stanného soudu Praha“ (obr. 10). Číslo vězně Radima Nováčka bylo 5809 (obr. 10). 23. 2. 1942 se žádá „Geheime Staatspolizei“ o sdělení adresy, na kterou má být doručen úmrtní list. Úmrtní list Radima Nováčka převzala za těžeckemocného otce jeho matka Blahomíra. Jeho otec Karel Nováček však dostal zprávu, že jeho syn zemřel v Mauthausenu na zápal plíc. Oznámení rodičů Karla Nováčka a Blahomíry Nováčkové o úmrtí jejich syna Dr. Radima Nováčka bylo rozesláno v dubnu 1942 (obr. 11).

Originální motáků se nalézt nepodařilo, existují pouze v přepisech. Nejstarší přepis, a to ručně, zhotovila velmi pravděpodobně Maruška Jonová, snoubenka R. Nováčka (obr. 8). O ní je k dispozici jen malé množství údajů. [Narozena se 29. 7. 1902 v Letohradské ulici 761 v Praze VII - Holešovicích. Jejím otcem byl Karel Jon (*24. 2. 1875 - ?), odborný učitel, matka se jmenovala Růžena, rozená Polkorná (*14. 9. 1874 - ?) (Archiv Hlavního města Prahy, Sbírka matrik, HOL N 3, 1901-1903, Tom III, p. 116). M. Jonová maturovala 7. 6. 1921 na „Dívčím lyceu a vyšším reformním reálném gymnáziu“ na Královských Vinohradech (Praha) ve Slezské ulici. Maturovala s vyznamenáním z češtiny, latiny, vlastivedy a matematiky. (Zde maturovala v roce 1923 i její mladší sestra Miroslava.) Studovala na PřF UK botaniku. Hlavní rigorózum skládala z botaniky a fyziologie rostlin, vedlejší ze zoologie. Diser-

tační práce zněla „Anatomie a morfologie trichomu u Borraginacii s ohledem na systematiku této čeledi“. Promovala 10. 2. 1926, promotorem byl prof. PhDr. Josef Velenovský¹³⁾. Ještě před promoci žádala o povolení zkoušky učitelské způsobilosti pro školy střední z přírodopisu jako předmětu hlavního a matematiky a fyziky jako předmětu vedlejších. V říjnu 1927 odchází do Košic, patrně učit. V září 1939 se do Prahy vrací z Bratislav. Začátkem školního roku 1939 se vrátila na své gymnázium na Vinohradech jako profesorka přírodopisu. 18. 10. 1943 zažádala škola pro ni o zdravotní dovolenou do 4. 1. 1944 z důvodu neodkladné operace. Její zdravotní dovolená byla několikrát prodlužována. Maruška Jonová zemřela 7. 5. 1945 (diagnóza „carcroma uteri“, obr. 14)¹⁴⁾ v bytě svých rodičů v Praze VII, Kamenická ulice 3/361. K jejímu seznámení s Radimem Nováčkem mohlo dojít během jejich seminárních cvičení a praktik z mineralogie a geologie.]

Po osvobození

V jednom z motáků projevil Radim Nováček svému otci přání, aby byl při Královské české společnosti nauk zřízen fond pro mladé mineralogy.

Otec R. Nováčka proto po válce požádal Královskou českou společnost nauk o založení „Fondu Radima Nováčka pro podporu mladých badatelů v oboru mineralogie“ (obr. 12), kterému věnoval do začátku akcie i hotové peníze a dále veškerou případnou náhradu škody, která vznikla R. Nováčkovi na jeho majetku po jeho zatčení. Fond R. Nováčka tak v době svého založení činil 32.000 Kč, z toho 20.000 Kč vázaných v Zemské bance a 12.000 Kč na běžném účtu tamtéž. Pravidla Fondu, která sepsal prof. F. Slavík, byla schválena 9. 1. 1946 (obr. 13). Pokladníkem Fondu (i KČSN) byl prof. Radim Kettner. Účelem fondu byla podpora vybraných mineralogů české národnosti do 35 let věku, kteří se přihlásí s konkurenčním projektem. (Udělené podpory jsou sestaveny do tabulky 2). Každým rokem do Fondu přicházely dary různých mineralogů a geologů (R. Kettner, J. Kratochvíl aj.), ale např. i sbírkou v Československé společnosti pro mineralogii a geologii. Hlavním přispěvatelem byl prof. Slavík, který Fondu do začátku věnoval 10.000 Kč, každoročně pravidelně částku od 4.000 do 7.000 Kč, v roce 1948 dokonce 29.000 Kč.

Poslední zápis v účetní knize Fondu je z roku 1952. Fond pravděpodobně zanikl roku 1952 při vzniku Československé akademie věd, se kterou byla KČSN sloučena.

Děkan PřF UK Dr. F. A. Novák navrhl dne 21. 3. 1946 na sedení profesorského sboru fakulty sestavit komisi pro vypracování návrhu na jmenování doc. R. Nováčka řádným profesorem. To se stalo a tak prof. Slavík tento návrh přečetl 4. 4. 1946 na sedení profesorů, kteří návrh jednomyslně schválili. V hodnocení R. Nováčka vyzdvihuji prof. Slavík jeho schopnosti mikroanalytické a zmíňuje se, že první kvantitativní mikroanalýzu provedl na linnéitu z Kladna. Rozhodnutím prezidenta republiky byl soukromý doc. R. Nováček jmenován řádným profesorem PřF UK pro obor mineralogie s účinností od 1. 1. 1942.

Ohlášeno k vyměření poplatku
prp-11390 dne 25.X. 1945.
Poplatkový úřad Praha - střed
v z. Podpis nezátečný v.r.

Opis

Smlouva
darovací a postupní.

Kolek za K 5--

uzavřená mezi Karlem Nováčkem, vrchním radou politické správy v.v. bytem v Praze XIX, Bubenecká 27-IV. jakožto dárce a cedentem se strany jedná a Královskou českou společností nauk v Praze II., Lazarská 8, zastoupenou oprávněnými statutárními zástupci, jako obdarovanou a česionářkou se strany druhé :

I.
Dr Radim Nováček, docent university Karlovy, vynikající vědecký pracovník a věrný syn českého národa, v osudové době československé vlasti vstoupil odhalně spolu se svými druhy do boje proti německým okupantům. Pracoval v politickém úřadě /P.U./ a v ústředním výboru odboje domácího /UVOD/ byl zástupcem vedoucího šifrovací kanceláře pro zprávy do ciziny. Vykonal v tomto oboru velmi platnou službu. Rovněž se znamenitě uplatnil jako spojka k zpravodajství na několik obojíých skupin zejména na skupinu Kapitán Mimo. V boji za vlast

Obr. 12 Opis „Smlouvy darovací a postupní“ na „zřízení fondu na vydávání spisů v oboru mineralogie“ ze dne 17. října 1945.

Pravidla
Fondu Radima Nováčka
při Královské české společnosti nauk
schválené v rádné schůzce 9. ledna 1946.

1. Pan rada zemského výboru Karel Nováček založil na trvalou paměť svého syna docenta Dr. Radima Nováčka, jenž 13. února 1942 padl za oběť německé perzekuci v koncentračním táboře v Mauthausenu, fond zvaný

Fond Radima Nováčka při Královské české společnosti nauk, jejímž byl Radim Nováček členem a v jejíž Věstníku uveřejnil výsledky svých badatelských prací.
Fond této činění v době svého založení 32.000 Kč, t.j. tři a tři desítky Kč, z toho 20.000 Kč v cenových papírech uložených v Zemské bance a 12.000 Kč na běžném účtu v téže bance.

2. Fond náleží vlastnický Královské české společnosti nauk, která užívá jeho výtěžku k účelům uvedeným pod 4/.

3. Základní jmění fondu nemá klesat pod 20.000 Kč. Stane-li se tak z jakéhokoli příčiny, budiž fond útrky doplnován, až dosáhne původní výše 20.000 Kč. Fond se rozmožuje novými dary a částí každoročního výnosu úrokového.

4. Účel fondu jest především podkrovitati mladým badatelům podporu na studia v oboru mineralogie v nejvýznamnějších rukopisech. Lze těžit z výnosu fondu uskutečňovat poklade potřebné uveřejnění původních prací mineralogických předložených Královské české společnosti nauk od mladých badatelů.

5. Podpory udílí Královská česká společnost nauk každý úřadní rok. Za tím účelem vyplňuje konkurs zpravidla v říjnu každého druhého roku se lhůtou do 31. XII. toho roku.

6. O podporu z fondu Radima Nováčka mohou se ucházet badatelé /resp. badatelky/ české národnosti, ne starší 35 let, o jejichž významnosti k národně Republice nemí pochybnosti. Na počátku práce uveřejnění a podporu fondu jest uvést, že význam nebo uveřejnění jeho se stalo s podporou fondu Radima Nováčka.

7. Podpora možno udělit i výdaje jednomu badateli. Výše podpory se rovná dvouletému výzěku fondu zaokrouhlenemu doložen na číslo dělalitné pěti st. Zbytek výzěku se připojí ke kmenové jistině.

8. O udělení podpory nebo vytíštění práce z výnosu fondu rozkouluje Královská česká společnost nauk na návštěvě komise sestavené z jejich členů. Prof. P. Slavík jest podle přání zakladatele doživotním členem a referentem komise.

9. Když z jakéhokoli důvodu v některém dvouletí se nepoužilo výnosu fondu jak uvedeno, připojí se uvolněná částka ke kmenové jistině.

10. Když se hospodářské poměry změnily, má Královská česká společnost nauk právo tyto stanovy změnit, ale tak, aby účel fondu byl zachován.

11. Výlohy vzniklé ze správy tohoto fondu hradí Královská česká společnost nauk ze svých prostředků.

Obr. 13 Pravidla Fondu Radima Nováčka při Královské české společnosti nauk schválené v rádné schůzce 9. ledna 1946.

Tabulka 2 „Fond Radima Nováčka“ pro mladé mineralogy při Královské české společnosti nauk					
Rok	Koncem roku Kč	Žadatel	Téma	Dáno Kč	Dar prof. F. Slavíka
1945	31.962			10.000 Kč	
1946	36.891			4.000	
1947	16.191			4.000	
1948	42.527	J. Paclt	analýzy „jantarů“ a fichtelitu	-	
		J. Konta	amfibolity Čáslavská a titanity v nich	4.000	29.000
		J. Vodička	pyritové ložisko Lukavice u Chrudimi	-	
1949	46.810	M. Novotný	moravské amfibolity	2.000	
		J. Kutina	spektr. stanovení Ge, In ve sfaleritech ČSR	4.000	
1950	51.500	Fr. Vrbka	mineralogie a geochemie rudního okrsku příbramského, zvl. části bohotínské	4.000	6.000
		J. H. Bernard	plstnaté rudy oblasti kutnohorské	4.000	
		J. Petránek	těžké minerály v sedimentech	4.000	
		J. Kutina	morfologický a krystalogenetický výzkum rudních nerostů	5.000	
		L. Žák	fyzikálně chemický výzkum manganových rudních nerostů	5.000	
		K. Paděra	revisní studie rudních výskytů ve východních Čechách	5.000	
		J. Švenek	výskyt rudních ložisek a krystalických břidlic v západ. části Nízkých Tater	5.000	
1952		R. Rotter	Ge v našem uhlí a popelovinách a možnosti jeho izolace	4.000	--

Obr. 14 Slavnostní odhalení pamětní desky prof. RNDr. Radimu Nováčkovi na jeho rodném domě v Ústí nad Orlicí dne 3. prosince 1946.

Obr. 15 Odhalení desky umučenému českému vědci. Periodikum Stráž českého východu IX, č. 39 ze dne 8. XI. 1946 (Anonymus 1946b).

Vys. Mýto - Chocen - Litomyšl - Čes. Třebnov - Ústí n. Orl.
Cena 2 Kč. 8. XI. 1946. - R. IX. - č. 39.

STRÁŽ
ČESKÉHO
VÝCHODU
Orgán Národní fronty.

Odhalení desky umučenému českému vědci.

V neděli 3. listopadu odhalili místní národní výbor a osvětová komise v Ústí nad Orl. pamětní bronzovou desku RNDr. Radimu Nováčkovi, docentu Karlovy univerzity, u jeho rodného domu v Ústí nad Orl. Dr. R. Nováček se narodil 21. března 1905 v Ústí nad Orl., zemřel 12. března 1942 v Mauthausenu. Odhalení desky zúčastnila se řada vynikajících osobností z Prahy a z Brna. Ve 2 hod. odpoledne se velké množství občanstva a školní mládeže u rodného domu Nováčkova v Lázních, kde pěv. spolek Lukes z Míšni řed. Simečka zapří Smetanov slavnostní sbor. Poté odhalil předseda MNV E. Kladr desku, jmenem města převzal ji do opatrování a učil památku vynikajícího rodáka položenině vence. O životě a vědecké práci Nováčka v Olomouci.

Významné jednatel Vlast. spolku musejního prof. R. Bartoša, syn gym. ředitelé Bartošové, který r. 1907 byl slavnostně ředitelkou při oslavách Šemberových ve V. Mýtu. Při oslavách Šemberových ve V. Mýtu.

Dne 3. prosince 1946 byla v Ústí nad Orlicí na rodném domě Radima Nováčka odhalena pamětní deska za účasti Karla Nováčka s nastávající manželkou Marií (Blahomíra) Nováčkovou zemřela po válce v roce 1945, Karel Nováček se v roce 1947 oženil s Marií Kolářskou roz. Cílkovou - 1915 - ?). S proslavy vystoupili prof. F. Slavík, doc. V. Krajina, Dr. K. Tuček, prof. J. Sekanina a řada dalších (obr. 14 a 15); viz též Anonymus (1946a,b). Text na desce složil básník Karel Babánek (1872 - 1937), syn známého báského inženýra a vysokého báského úředníka Františka Babánského (1836 - 1910) - "Já v cizí ležím zemi/ na srdeci jaká těž/ a touhu po domově/ v mé srdci nestíš".

Prezident republiky E. Beneš dne 15. 12. 1945 udělil Radimu Nováčkovi in memoriam "Československý válečný kříž 1939".¹⁵⁾ Na veřejném zasedání vědecké rady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy dne 23. února 1967 byla Radimu Nováčkovi u příležitosti 25. výročí jeho úmrtí udělena medaile Emanuela Bořického.

Radim Nováček a Národní muzeum

Z důvodu uzavření českých vysokých škol obdržel R. Nováček placenou dovolenou na období 1. 1. 1940 až 30. 9. 1942 k vědecké činnosti v mineralogickém oddělení Národního muzea v Praze.

Mineralogické sbírky Národního muzea obohatil Radim Nováček darem značného počtu ukázek, zvláště uranových minerálů (Tuček 1978)¹⁶⁾. Např. v intervalu inventárních čísel P1N 45 144 až 45 227 najdeme četné vzorky z Jáchymova (johannit, liebigit, zeunerit, zippeit, uraninit, schröckingerit, kuproskłodowskit atd.), dále uraninit s druhotními minerály uranu (torbernit, zippeit) z lokality Drmoul jjv. od Mariánských Lázní, ale také ukázky ze Zahradnice - uranové minerály z Bavorska (Wölsendorf, Schneberg), z Polska (lokalita Kryzatka jjv. od Jelenie Gory, uraninit), sharpit a dumontit z bývalého Belgického Konga (lokalita Shinkolobwe) a tzv. „gummit“ z U.S.A. (lokalita Grafton Center, New Hampshire).

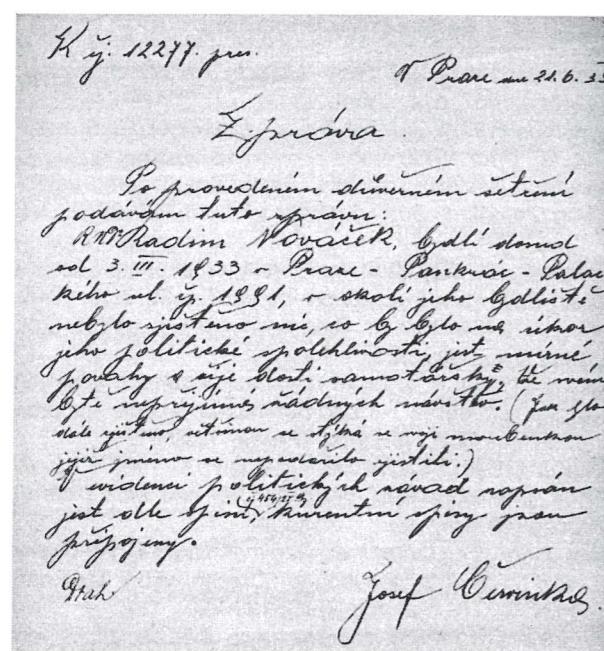
Úplné znění motáků R. Nováčka z pankrácké věznice, které přepsala pravděpodobně Maruška Jonová, nelze pro nedostatek místa v tomto Bulletinu uveřejnit. Bude proto otištěno v periodiku „Paměť národa“ (Bratislava, SR). Originál přepisů jsou na přání Dr. Jiřího Rosta předány do Archivu Národního muzea.

Poděkování.

Autoři vzdávají díky: Mgr. Marii Chaloupkové z Národního archivu v Praze za umožnění studia archivních materiálů a za pomoc při jejich výběru, Dr. Měšťákové z Národního archivu v Praze za pomoc při vyhledávání materiálů, Jitce Melšové, knihovnice Městského muzea v Ústí nad Orlicí za poskytnutí studijních materiálů, Janě Kopeckové, pracovnice Archivu hlavního města Prahy za práci spojenou s vyhledáváním ve školských fonduch, Dr. Zdenku Poustoří, vedoucím Archivu UK, za iniciování sestřípní podrobného životopisu, za pomoc při hledání v archivu UK a za mnoho cenných rad, Petru Zimmermannovi, prom. hist., řediteli Státního oblastního archivu v Zámrsku za pomoc při hledání v matrice, Dr. Radimu Uzlovi jun. a jeho manželce za rady a cenné informace a další kontakty, Karlu Uzlovi za spoustu rodinných informací a obrázků, PhDr. Aleši Kolářskému a jeho manželce Svatavě Kolářské za velké množství informací o rodině Nováčkových, Dr. Jiřímu Rostovi za zapůjčení motáků R. Nováčka z pankrácké věznice, Dr. M. Běličkové za pomoc při hledání v Archivu Národního muzea, RNDr. J. Litochlebovi děkujeme za připomínky a pečlivou recenzi textu.

Literatura a další zdroje informací

- Anonymus (1967): Víte že... - Ústecký kulturní zpravodaj. Duben 1967, č. 4, s. 5-6.
- Anonymus (1972): Jak šel čas... - Ústecký kulturní zpravodaj. Únor 1972, č. 2.
- Anonymus (1946a): Pamětní deska umučenému ústeckému rodáku. - Stráž českého východu 9, č. 22, 28. VI. 1946.
- Anonymus (1946b): Odhalení desky umučenému českému vědci. - Stráž českého východu 9, č. 39, 8. XI. 1946.
- Čech V. (1945): Doc. Dr. Radim Nováček †. - Věst. Stát. geol. Úst., 20, 23-25.
- Cejka J. (1993): K vědecké revizi sekundárních minerálů uranu ze sbírek Národního muzea. - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nář. Muz. (Praha) 1, 30-33.
- Cejka J. (1995): Radim Nováček (21. 3. 1905 - 13. 2. 1942). - Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nář. Muz. (Praha) 3, 286-287.
- Havel J. (2005): Oběti předcházejí vítězství. - Vyd. Český svaz bojovníků za svobodu, Okresní výbor Ústí nad Orlicí, OFTIS Ústí nad Orlicí, 189-200.
- Havránková M. (1985): Vzpomínka na oběti nacistické perzekuce z řad profesorů a docentů Univerzity Karlovy. - Zprávy archivu Univerzity Karlovy 1985, 5-17.
- Kolářský A. (2005): Ústní sdělení.
- Kopecková J. (2005): Informace ze školských fondů Archivu hlavního města Prahy.
- Krajina V. (1994): Vysoká hra. Vzpomínky. - Vyd. Eva Praha, 238 s.
- Kural V. (1997): Vlastenci proti okupaci. - Vyd. Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, Úst. mezinárodn. vztahů. 261 s.
- Maršálek H. (1974): Die Geschichte des Konzentrationslagers Mauthausen. Dokumentation. - Vyd. Österreichische Lagergemeinschaft Mauthausen. Wien. 319 s.
- Melšová (2005a): Ústní sdělení.
- Melšová J. (2005b): Radim Nováček. - Ústecké ozvěny, duben 2005, 16-17.
- Svehla J. (1946): Bomby kolem Pantheonu. - Vyd. Nakladatelství PRAGOTISK, Praha (viz s. 58).
- Tuček K. (1946): In memoriam Doc. Dr. Radima Nováčka. - Čas. Nář. Muz., Odd. přírodotv. 115, 17-18.
- Tuček K. (1975): K nedožitým sedmdesátnácti prof. Dr. Radimu Nováčka. - Čas. Mineral. Geol. 20, 429.
- Tuček K. (1978): Kapitoly z dějin mineralogicko-petrografického oddělení Národního muzea v Praze. - Čas. Nář. Muz., R. přírodotv. 147, č. 1-4, 1-148.
- Uzel K. (2005): Ústní sdělení.
- V. S. (1934): Soudr. Karel Nováček šedesátníkem. - Právo lidu 43, č. 252 ze dne 27. října 1934, 3.
- Poznámky**
- ¹⁾ Oči hnědé, vlasy světle kaštanové, vojenské služby neschopen (Fond policejního prezidia, SUA).
- ²⁾ Karel Nováček zemřel 5. 4. 1956 v Novém Městě nad Metují. S postupujícím věkem stále hůře slyšel, neboť měl z mládí poškozený sluch po výstřelu z děla (ústní sdělení K. Uzel 2005).
- ³⁾ Při zápisu na fakultu rubriku „náboženství“ vyplnil „bez vyznání“ (Melšová 2005a). V matričním zápisu narození Radima Nováčka (obr. 2) je křtícím děkanem připisána poznámka „...Nováček Karel a jeho žena Kateřina ohlásili své vystoupení z církve kat. ...“. Nad tímto zápisem je poznámka vztahující se Radimovi: od r. 1920 - bez vyznání.
- ⁴⁾ Matrika doktorátu sv. VII/folio 2993 (Melšová 2005a).

Obr. 16 Zpráva po provedeném důvěrném šetření Radima Nováčka z 21. 6. 1935.

<

Obr. 17 Přípis o ztrátě pasu Dr. Radimu Nováčkem. ↑

- ⁵⁾ Měřil dva metry a mezi svými blízkými přáteli měl Radim Nováček přezdívkou „Krmník“ pro svůj neustálý hlad (ústní sdělení K. Uzel 2005).
 - ⁶⁾ Ve Státním archivu v Ústí nad Orlicí jsou uložena dvě vysvědčení o zachovalosti (byla potřeba pro vydání cestovního pasu), které Městský úřad v Ústí nad Orlicí vystavil na žádost Radima Nováčka. První je z 24. 5. 1929 a druhé z 20. 2. 1931 (bylo odesláno na adresu Radim Nováček, Praha II, Albertov 6) - sign. III - N/31, KK 203 (Melšová 2005a). Další „vyšetření státoobčanské zachovalosti a spolehlivosti“ bylo podáno 12. 6. 1935 (obr. 20). Zpráva (čj. 12277 přes.; V Praze dne 21. 6. 1935) podepsaná Josefem Červinkou oznamuje presidiu výsledek o „provedeném důvěrném šetření“ (obr. 16). Jeden z pasů R. Nováčka ztratil (obr. 17).
 - ⁷⁾ SÚA, PMR, 1940, K3776.
 - ⁸⁾ Byt R. Nováčka byla zapečetěna ještě 23. 3. 1942; Národní archiv, fond PŘ 1941-1951, sign. N1372/6, karton 7957 (Fond policejního prezidia, SÚA).
 - ⁹⁾ První zmínka o snoubence Maruše Jonové je z 21.6.1935 (Fond policejního prezidia, SÚA).
 - ¹⁰⁾ Datum viz Maršálek (1975).
 - ¹¹⁾ Viz: Josef Kozák: Únorový transport do Mauthausenu (ÚV SPB - paměti bojovníků za svobodu, č. 338; SÚA); autor píše, že v transportu bylo 465 osob [stejný počet osob však uvádí Maršálek (1975) pro datum 14. 1.] Je tu určitý rozpor. Datum 6.2. je dále zmíněno též v časopise „Mauthausenský blok. Zpravodaj bývalých vězňů KTM, pozůstalých a přátele“ z dubna 1991; je zde uvedeno asi 430 Čechů Kladna a Prahy, mj. mladiství. Datum 6. 2. však Maršálek (1975) nezaznamenává.
 - ¹²⁾ Poslední moták, jehož opis je k dispozici, byl napsán, větší část textu, 24. 2. Cituj: „24/1 Píšu až dnes. Dnes po 3 měsících zase u Petschku - fotografovali nás asi 20, nevím, co to znamená. Cestu do Říše?...“, 27.1. bylo připojeno několik dalších vět. Cituj: „27/1 Vše
 - ¹³⁾ Matrica doktorátů VI/pag. 2599, Archiv UK.
 - ¹⁴⁾ Ústřední úmrtní protokol (OÚ pro Prahu 1, Vodičkova 18). Citace: Dr. Jonová Marie / bez. / 7. 5. 1945 / místo úmrtní: VII; fara: Ref. IV / poslední pobyt: VII - - 3 / choroba: Carcinoma uteri. Doplňujeme číslo úmrtního listu: Z-IV.A.3549/45 z 23. 5. 1945 (obr. 9).
 - ¹⁵⁾ Dle informace Vojenského archivu v Praze, Osobní věstník č. 64 z roku 1945 (Melšová 2005a).
 - ¹⁶⁾ Bylo to v letech 1927 až 1941 (Tuček 1978, s. 95).
- František Veselovský, Ananda Gabašová, Milan Fišera

INZERCE

Firemní prezentace v Bulletinu mineralogicko - petrologického oddělení Národního muzea v Praze

Vážení přátelé, příznivci minerálů a Národního muzea,

mineralogicko-petrologické oddělení Národního muzea ve spolupráci se svým Nadačním fondem každoročně připravuje vydání „Bulletinu mineralogicko - petrologického oddělení Národního muzea v Praze“. Kromě celé řady velmi zajímavých článků pro širokou mineralogickou a sběratelskou veřejnost chceme v našem periodiku věnovat prostor i prezentaci firem, blízkých geologii, mineralogii, výzkumu, obchodu s minerály a výrobky z nich, montánní či geologické turistice apod.

Nadační fond a vydavatel uvedeného periodika se tedy na Vás obrací s nabídkou možné prezentace Vaši firmy na stránkách „Bulletinu“; vzhledem ke stávající legislativě je Vaše možnost podpořit vydání „Bulletinu“ v zásadě dvojí:

a) **nadační dar** - poskytnutí nadačního daru v hotovosti (proti příjmovému dokladu) nebo bezhotovostně na účet Nadačního fondu (na základě smlouvy o nadačním daru). Podle stávajících zákonů není možné ve výše uvedených dokladech o poskytnutí nadačního daru uvádět jakoukoli protihodnotu (tj. reklama, inzerce, poskytnutí nějakých služeb apod.).

b) **inzerce nebo reklama** - je možno podpořit vydání „Bulletinu“ v hotovosti (příjmový doklad) nebo bezhotovostně (na účet vydavatele). Minimální cena za 1 celou stranu (podle Vašich požadavků) je 1800 Kč (1/2 strany 1000 Kč a 1/4 pak 500 Kč). Ohledně postupu při placení a přípravě Vaši inzerce nebo reklamy je **vhodná osobní dohoda** s předsedou správní rady Nadačního fondu (Dr. L. Tochleb) nebo vydavatelem „Bulletinu“ (Mgr. Sejkora).

Technické podmínky firemní prezentace jsou následující:
a) velmi kvalitní černobílé provedení reklamy či inzerce Vaši firmy na bílém papíře (**camera-ready**). Tato forma Vaši prezentace bude už pouze upravena na dohodnutou velikost.

b) **příprava na PC**: text na disketu: Word (verze 6, 7 nebo 97), AmiPro (pouze základní text bez indexů), T602 (pouze základní text bez indexů), WordPerfect (verze 8 nebo nižší ve formátu *.doc). Vždy zarovnané pouze na levý okraj (tj. s nezarovnaným pravým okrajem). Doplňující černobílé kontrastní obrázky (firemní logo apod.) je nutno dodat ve formě kvalitní xero-kopie na bílém papíře nebo jako počítačový formát *.pcx, *.tif, *.bmp apod. (formát *.cdr v exportu pro CorelDraw 8 a nižší verze). K disketě prosíme přiložit jeden tiskový výstup s případnými poznámkami ke konečné úpravě.

c) **standardní provedení**: strojopis s poznámkami k uspořádání řádků, velikosti či typu písma, umístění obrázku aj. Doplňující černobílé kontrastní obrázky (firemní logo apod.) je nutno dodat ve formě kvalitní xero-kopie na bílém papíře.

Doplňující informace je možno získat u technické redaktorky našeho „Bulletinu“ RNDr. Blanka Šreinové (tel.: 224 497 281, E-mail: blanka_sreinova@nm.cz), Národní muzeum, Praha.

NAVŠTIVTE OBCHOD

MINERÁLY

HORNICKÉ STAROŽITNOSTI, GEOLOGICKÁ LITERATURA

ING. PETR PAULIŠ, SMÍŠKOVA 564, 284 01 KUTNÁ HORA

327 514 412

(MEZI MUZEEM NA HRÁDKU A CHRÁMEM SV. BARBORY)

PRODEJ - NÁKUP - PORADENSKÁ ČINNOST